

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/347/09

Rady Miejskiej w Słomnikach

z dnia 29 grudnia 2009r.

***Gminny Program
Profilaktyki i
Rozwiązywania
Problemów
Alkoholowych
dla Gminy Słomniki
na rok 2010***

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Słomniki na rok 2010

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2010 jest realizacją art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473) stanowiącego, że do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Program profilaktyki stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych. **Urząd Miejski w Słomnikach odpowiada za koordynację, przygotowanie i realizację programu.**

II. Podstawy prawne i dokumenty korelujące z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- ◆ **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi** – tekst jednolity Dz. U. 2007r. Nr 70 poz. 473

- ◆ Ustawa z dnia 8 marca 1990r. **o samorządzie gminnym** – tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591
- ◆ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. **o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** - tekst jednolity Dz. U. 2005r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.
- ◆ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. **o zatrudnieniu socjalnym** – tekst jednolity Dz. U. z 2003r. Nr 122 poz.1143 ze zm.
- ◆ **Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010.**
- ◆ **Małopolski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2008 - 2013**

III. Diagnoza Problemów Alkoholowych

W 2009 roku na terenie Gminy Słomniki zostały przeprowadzone badania monitorujące i diagnozujące problemy alkoholowe. Okresowe przeprowadzanie badań pozwala zanalizować rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej w kwestii profilaktyki uzależnień.

*„Aż w **37,5%** skontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła nierzetelność obowiązujących w nich programów ze względu na ich ogólnikowość lub **brak wstępnej, rzetelnej analizy potrzeb lokalnych.** (...) W ocenie NIK, ogólnikowość programów ustalanych przez rady gmin oraz **brak oparcia przedmiotowych programów o rzetelną analizę potrzeb lokalnych stwarza zagrożenie nieefektywnego wykorzystania środków przeznaczonych na ich realizację...**”*

- Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli
pobierania i wykorzystywania przez samorzady województw
i gmin opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych

w latach 2006 - 2008

Z analizy pozyskanych danych na terenie Gminy Słomniki wynika, że według 21% dorosłych mieszkańców alkoholizm jest najważniejszym problemem społecznym, zajmując tym samym drugie miejsce po bezrobociu (24% wskazań). 83% badanych

oczekuje od władz Gminy działań mających na celu ograniczenie problemów alkoholowych.

Poniższa tabela prezentuje szacunkowy wymiar problemu alkoholowego na terenie Gminy Słomniki. Dane uzyskane na podstawie szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)		Gmina Słomniki	Miasto Słomniki	Miejscowości Gminy Słomniki
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 270 osób	ok. 90 osób	ok. 180 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 550 osób	ok. 175 osób	ok. 375 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 550 osób	ok. 175 osób	ok. 375 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 680 - 960 osób	ok. 215 - 300 osób	ok. 470 - 655 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 730 osób dorosłych i dzieci	Około 230 osób dorosłych i dzieci	Około 500 osób dorosłych i dzieci

Dominującym napojem alkoholowym wśród dorosłych mieszkańców gminy jest piwo – 53% wskazań, następnie wódka – 27% i wino 9%. 12% mieszkańców deklaruje abstynencję, 20% spożywało alkohol powyżej miesiąca przed badaniem.

Dorośli w 47% deklarują, że pierwszy raz kontakt z alkoholem mieli w wieku 16-17 lat, 28% czekało do pełnoletności. Pierwszy raz alkoholu próbowali przede wszystkim z kolegami.

71% badanych jest zdania, że gmina winna zajmować się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, jednakże w znacznym stopniu nie popierają całkowitego prawnego zakazu karcenia dzieci (47%). 62% badanych zaprzecza, że stosuje bądź stosowało kary fizyczne w stosunku do swoich dzieci. Aż 18% dorosłych stwierdziło, że jeżeli mieliby informacje na temat przemocy w sąsiedniej rodzinie to nic by w tej materii nie uczynili, gdyż ich zdaniem to sprawa rodzinna.

Badana młodzież Gminy Słomniki klasyfikuje alkoholizm i przemoc jako jeden z najważniejszych problemów społecznych występujących w Gminie Słomniki.

Zauważa się spadek młodzieży palącej papierosy, nie zwalnia to jednak z działalności profilaktycznej w tym zakresie. 74% uczniów klas VI SP, 45% gimnazjalistów i 56% uczniów szkół ponadgimnazjalnych jest zdania, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy od alkoholu zawartego w wódce.

28% gimnazjalistów i 59% uczniów starszych przyznało, że udało im się samodzielnie kupić alkohol, odpowiednio 59% i 85% było świadkiem bójki, której uczestnik znajdował się pod wpływem alkoholu.

55% najmłodszych, 36% gimnazjalistów i 43% uczniów starszych stwierdziło, że nie rozmawia ze swoimi rodzicami na temat alkoholu i narkotyków.

47% uczniów klas VI szkoły podstawowej, 80% uczniów gimnazjum i 92% najstarszych ma za sobą inicjację alkoholową. W przypadku uczniów najmłodszych alkohol spożywany był głównie w towarzystwie rodziców i za ich przyzwoleniem a wiek inicjacji wynosił 10-12 lat. Wśród gimnazjalistów wiek inicjacji określany był głównie na przedział wiekowy 13-15 lat w towarzystwie kolegi. Taka sama sytuacja miała miejsce w przypadku uczniów najstarszych.

Wśród badanej młodzieży wiodącym napojem alkoholowym jest piwo, uczniowie najstarsi deklarują w połowie spożywanie wódki.

Głównymi powodami sięgania przez młodzież po alkohol są naciski kolegów, chęć dobrej zabawy, ciekawość.

Ze szczegółową diagnozą stanu problemów alkoholowych, narkotykowych i związanych z przemocą domową i rówieśniczą w Gminie Słomniki można zapoznać się w Urzędzie Miejskim.

IV. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Celami strategicznymi GPPiRPA jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień wśród mieszkańców Gminy Słomniki oraz ograniczenie rozmiarów negatywnych skutków o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu a także dalsze dążenie do zmiany obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych.

Cele szczegółowe Programu.

1. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
2. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu.
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci młodzieży.
4. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.
5. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

V. Realizator i partnerzy Gminnego Programu Profilaktyki

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest **Urząd Miejski w Słomnikach**.

Partnerami w realizacji GPPiRPA są:

1. GKRPA w Słomnikach;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słomnikach;
3. Rada Miejska w Słomnikach;
4. Parafialny Zespół Caritas im. Brata Alojzego Kosiby w Słomnikach;
5. Organizacje pozarządowe i inne jednostki prowadzące działalność pożytku publicznego;
6. Policja;
7. Szkoły z terenu Gminy Słomniki;
8. Województwo Małopolskie - Pełnomocnik Zarządu Województwa Małopolskiego do spraw Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom;
9. Małopolski Urząd Wojewódzki;
10. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
11. Ministerstwo Zdrowia;
12. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;

i inne instytucje zaangażowane w działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

VI. Sposób realizacji celów szczegółowych

I. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Sposób realizacji: Zwiększenie dostępności pomocy psychoterapeutycznej dla osób z problemami alkoholowymi oraz ich rodzin.

Planowane działania:

1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Słomnikach:
  - przyjmowanie przez GKRPA, zgłoszeń o osobach nadużywających alkohol;
  - posiedzenia GKRPA dotyczące przyjmowania osób nadużywających alkohol;
  - prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego a także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego, w tym kierowanie na badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia, kierowanie wniosków do Sądu;
  - prowadzenie obsługi biurowej GKRPA;
2. Udzielanie porad dla uzależnionych i ich rodzin w Punkcie Konsultacyjnym
  - dyżury GKRPA w Punkcie Konsultacyjnym;
3. Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, w szczególności dzieci i młodzieży, współuzależnionych, dzieci z rodzin alkoholowych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

II. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Sposób realizacji: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Planowane działania:

1. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w Słomnikach, w tym:

- dyżury psychologa, specjalisty w dziedzinie uzależnienia i Współuzależnienia – w każdą środę w godzinach 15⁰⁰-19⁰⁰;
  - dyżury Zespołu interwencyjno – motywującego GKRPA – w każdy wtorek w godzinach 17⁰⁰-19⁰⁰;
  - dyżury Zespołu ds. rodziny GKRPA – w każdy czwartek w godzinach 17⁰⁰-19⁰⁰;
  - modernizacja pomieszczeń Punktu Konsultacyjnego – m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, malowanie itp.;
2. Funkcjonowanie telefonu zaufania – w trakcie dyżurów psychologa i GKRPA
  3. Wspomaganie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej i kompensacyjnej poprzez prowadzenie i wspieranie działalności Świetlicy Profilaktycznej w Słomnikach – cały rok.
    - Konieczna staje się modernizacja pomieszczeń Świetlicy, m.in. wymiana stolarki okiennej, malowanie itp.;
    - Niezbędne jest uzupełnianie wyposażenia Świetlicy o nowe sprzęty, materiały do zajęć, artykuły sportowe itp.;
    - Uzupełnianie programu Świetlicy o nowe i atrakcyjne zajęcia skierowane do młodzieży.
  4. Tworzenie i koordynowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zdiagnozowanie skali zjawiska, zbadanie oferty placówek działających w ramach przeciwdziałania przemocy, poznanie kompetencji, postaw i doświadczeń przedstawicieli służb i władz w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, określenie możliwości i barier przy podejmowaniu działań pomocowych.
    - podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  5. Organizacja pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
    - pomoc psychologiczna;
    - pomoc pedagogiczna;
    - funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego;
    - wspieranie i realizowanie procedury „Niebieskie Karty”;
  6. Prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej dla pracowników socjalnych, nauczycieli i pedagogów i in. w zakresie przemocy domowej i uzależnień.

7. Organizacja letniego i w miarę dostępności środków także zimowego wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemami alkoholowymi, przemocą. W trakcie kolonii prowadzone będą zajęcia profilaktyczne.

III. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży

Sposób realizacji: prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych.

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Planowane działania:

1. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach celem propagowania zdrowego i trzeźwego stylu życia
  - organizacja i finansowanie koncertów i widowisk teatralnych o charakterze profilaktycznym.
2. Finansowanie i realizowanie programów profilaktycznych w szkołach, klubach sportowych jako formy zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym.
3. Organizacja zajęć edukacyjno - warsztatowych z zakresu zapobiegania uzależnieniom.
4. Edukacja nauczycieli, wychowawców w kierunku budowania nowoczesnych systemów profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom na terenie szkoły.
5. Prowadzenie działań profilaktyczno-terapeutycznych poza szkołą poprzez:
  - realizację konkursów o tematyce profilaktycznej;
  - finansowanie świetlic profilaktycznych, klubów młodzieżowych, w tym dożywianie dzieci w tych miejscach;

- wspieranie inicjatyw klubów, stowarzyszeń, klubów sportowych, organizacji o charakterze profilaktycznym, klubów młodzieżowych.
6. Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez:
    - wspieranie klubów sportowych i sportowych zajęć pozaszkolnych, także w placówkach oświatowych;
    - projektowanie i rozwój oraz poprawa funkcjonowania bazy sportowej, na której realizowane są programy profilaktyczne (np. boiska, place zabaw, sale gimnastyczne, hale sportowe, miejsca rekreacji i aktywnego wypoczynku, modernizacja skateparku).
  7. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych, promowanie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji poprzez:
    - założenie i prowadzenie strony internetowej;
    - udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno – edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców;
    - udział w szkoleniach, konferencjach i warsztatach;
    - wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych – prasa, książki, ulotki, plakaty i inne;
    - zakup nagród dla laureatów konkursów o charakterze profilaktycznym.
  8. Organizowanie i wspieranie, zarówno merytoryczne jak i finansowe, przedsięwzięć promujących trzeźwy, bezpieczny i zdrowy sposób spędzania czasu.
  9. Organizacja pikników rodzinnych, finansowanie imprez i zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym.
  10. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców alkoholu oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
  11. Współpraca MGCK, Radą Miejską, Biblioteką Publiczną, organizacjami społecznymi – organizowanie imprez profilaktyczno – sportowych.
  12. Wspieranie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
  13. Doradztwo, udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej.

14. Promowanie działalności organizacji pozarządowych i pomoc w tworzeniu ich dobrego wizerunku.
15. Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków.

IV. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

Sposób realizacji: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Planowane działania:

Celem planowanych działań jest stosowanie określonych procedur przy przyznawaniu i cofaniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tworzących podstawy lokalnej polityki wobec łamania obowiązującego prawa. Cel ten realizowany będzie poprzez:

1. Współpraca z Komisariatem Policji w Słomnikach.
2. Wydawanie decyzji o uchyleniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nieprzestrzegania zasad obrotu tymi napojami wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

V. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu

Sposób realizacji: wspieranie zatrudnienia socjalnego, umożliwiającego powrót do aktywnego życia zawodowego i społecznego osobom uzależnionym po zakończeniu programu terapii w zakładzie leczenia odwykowego oraz osobom zagrożonym uzależnieniem i wykluczeniem społecznym.

Planowane działania:

1. Dofinansowanie Programów reintegracji społecznej skierowanych do rodzin osób wykluczonych społecznie.

2. Wspieranie innych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Słomnikach

1. Członkowie GKRPA za wykonywanie obowiązków w ramach działalności Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 30,00 zł/godzinę brutto – za dyżur w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym, udział w kontrolach punktów sprzedaży, posiedzeniach Komisji i zespołów problemowych.
2. Wynagrodzenie określone w pkt. 1 wypłacane będzie w terminie do dnia 10 następnego miesiąca na podstawie listy obecności.

VIII. Środki finansowe na realizację GPPiRPA

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Słomniki na rok 2010, w myśl art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości, będzie finansowana z budżetu Gminy Słomniki z wpływów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki finansowe pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o których mowa w art. 18 ustawy, niewykorzystane w danym roku na realizację Gminnego Programu przechodzą do wykorzystania w Programie Profilaktyki w roku następnym.

W roku 2010 planuje się środki w wysokości 140.000,00zł.

Plan wydatków na rok 2010 stanowi załącznik do Programu

IX. Kontrola realizacji GPPiRPA

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sprawuje Burmistrz Gminy Słomniki. Burmistrz składa Radzie Miejskiej sprawozdanie z wykonania i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki do końca I kwartału za rok poprzedni.

Załącznik do Gminnego Programu Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Słomniki

na rok 2010.

HARMONOGRAM WYDATKÓW GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE SŁOMNIKI W ROKU 2010

ROZDZIAŁ 85154 – PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

ZADANIA	PRZEWIDYWANY KOSZT REALIZACJI
Działalność GKRPA w Słomnikach, w tym:	
- wynagrodzenia członków GKRPA za dyżury, posiedzenia, kontrole	20.000,00
- badania przez biegłych sądowych w dziedzinie uzależnienia	1.500,00
- opłaty sądowe	700,00
Działalność Świetlicy Profilaktycznej, w tym:	
- wynagrodzenie wychowawcy	19.200,00
- dożywianie dzieci	6.000,00
- wyjazdy, bilety, imprezy, nagrody w konkursach (Dzień Dziecka, Wigilia, Mikołaj itp.)	5.000,00
- uzupełnianie wyposażenia świetlicy (art. Sportowe, elektroniczne, modernizacja świetlicy)	10.200,00
Działalność Punktu Konsultacyjnego, w tym:	
- dyżuru psychologa w punkcie i świetlicy	14.400,00
- obsługa punktu i świetlicy - wynagrodzenie	20.000,00
Zakup energii	11.400,00
Telefon, Internet	1.300,00
Realizacja programów profilaktycznych /zakup publikacji, ulotek, materiałów, art. spożywczych/	5.300,00

Kolonie	25.000,00
RAZEM	140.000,00